МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

АКАДЕМІЧНА СТУДІЯ

№ 4, 2018

Щоквартальний науковий часопис
студентського наукового товариства
“GAUDEAMUS”

Матеріали І Міжнародної науково-практичної конференції
“ОСОБЛИВІ СІМ’Ї З ОСОБЛИВИМИ ДІТЬМИ”
/психологічні проблеми сімей,
які виховують дітей з інвалідністю/

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2018

ЗМІСТ

Абарбарчук В. В.
“Особливе навчання” в спеціальній загальноосвітній школі *7*

Андрейченко Д. В.
Форми і методи роботи психолога з подолання агресивної поведінки підлітків *11*

Арсенюк С. А.
Перспектива створення інклюзивної театральної студії в умовах закладу загальної освіти *24*

Веспер Л. Л.
Авторська навчальна програма “навколишній світ у твоїх долонях@”. “Модуль е-інклюзія” *30*

Воченко В. М.
Врахування особливостей темпераменту в роботі з учнями старших класів *34*

Ганага О. Ю.
Психологічні особливості молодших школярів із виявами гіперакивності *40*

Древіцька О. О.
Психогенетичні аспекти “особливих” дітей: алгоритм діагностики і терапії *50*

Коляденко Н. В.
Актуальні завдання психосоціального супроводу сімей, які виховують дітей із особливими поребами *54*

Коркач Ю. В.
Особливості самооцінки підлітків, хворих на сколіоз *66*

Лісець Антун
Спасіння життя дає щастя батькам і дітям *75*

Марушевська В. В.
Чинники адаптації до школи дітей із особливими потребами *79*

Поченюк О. В.
Особливості надання соціальних послуг громадянам із порушеннями слуху в органах виконавчої влади *83*

Репіна О. В.
Особливість психолого-педагогічних умов реалізації виховної функції в сім’ї, яка виховує дитину з обмеженими можливостями *90*

УДК364/364-3:364-7+612.8

О. В. ПОЧЕНЮК
провідний аналітик консолідованої інформації відділу аналізу звернень на урядову телефонну "гарячу лінію" та через Інтернет управління організаційно-аналітичної роботи державної установи "Урядовий контактний центр", студент кафедри психології ПрАТ "ВНЗ "МАУП", м. Київ, Україна

ОСОБЛИВОСТІ НАДАННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ ГРОМАДЯНАМ ІЗ ПОРУШЕННЯМИ СЛУХУ В ОРГАНАХ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

О. В. Поченюк, провідний аналітик консолідованої інформації відділу аналізу звернень на урядову телефонну "гарячу лінію" та через Інтернет управління організаційно-аналітичної роботи державної установи "Урядовий контактний центр", студент кафедри психології ПрАТ "ВНЗ "МАУП", м. Київ, Україна. **Особливості надання соціальних послуг громадянам із порушеннями слуху в органах виконавчої влади.**

***Ключові слова*:** особи з інвалідністю, органи виконавчої влади, громадяни з порушенням слуху, Урядовий контактний центр, Skype.

Анотація. В статті проаналізовано основні детермінанти та чинники особливості надання соціальних послуг громадянам із порушенням слуху в органах виконавчої влади з урахуванням сучасних досягнень у галузях філософії, соціології та права. Уточнено науково-категоріальний апарат проблемі надання соціальних послуг громадянам із порушенням слуху. Проаналізовано стан законодавчої бази, позитивну та негативну динаміку впровадження соціальних послуг громадянам із порушенням слуху. Акцентовано увагу на тому, що попри позитивні зрушення у регулюванні проблеми надання соціальних послуг особам з інвалідністю, зокрема з порушенням слуху, існує ряд проблем, які потребують контролю як з боку держави, так і громадськості.

Е. В. Поченюк, ведущий аналитик консолидированной информации отдела анализа обращений на правительственную телефонную "горячую линию" и через Интернет управления

организационно-аналитической работы государственного учреждения “Правительственный контактный центр”, студент кафедры психологии ЧАО “ВУЗ “МАУП”, г. Киев, Украина.
Особенности предоставления социальных услуг гражданам с нарушениями слуха в органах исполнительной власти.

***Ключевые слова*:** лица с инвалидностью, органы исполнительной власти, граждане с нарушением слуха, Правительственный контактный центр, Skype.

Аннотация. В статье проанализированы основные детерминанты и факторы особенности предоставления социальных услуг гражданам с нарушением слуха в органах исполнительной власти с учетом современных достижений в области философии, социологии и права. Осуществлено уточнение научно-категориального аппарата проблемы предоставления социальных услуг гражданам с нарушением слуха. Проанализировано состояние законодательной базы, положительную и отрицательную динамику внедрения социальных услуг гражданам с нарушением слуха. Акцентировано внимание на том, что несмотря на положительные сдвиги в регулировании проблемы предоставления социальных услуг лицам с инвалидностью, в том числе с нарушением слуха, существует ряд проблем, требующих контроля как со стороны государства, так и общественности.

Pochenyuk Olena, leading analyst of consolidated information on the analysis of appeals to the government telephone hotline and Internet management of organizational and analytical work of the government institution“Government contact center”, student of Department of Psychology of the Private Joint-Stock Company Higher Educational Institution Interregional Academy of Personnel Management, Kyiv, Ukraine. **Features of providing social services to citizens with written violations in the executive authorities.**

***Keywords*:** persons with disabilities, executive authorities, hearing impaired people, Government contact center, Skype.

Abstract. The article analyzes the main determinants and factors of the provision of social services to people with hearing impairment in executive bodies, taking into account current advances in the fields of philosophy, sociology and law. The scientific-categorical apparatus is specified for the problem of providing social services to hearing impaired people. The state of the legislative base, positive and negative dynamics of introduction of social services for hearing impaired people is analyzed. The emphasis is placed on the fact that, despite positive changes in the regulation

of the problem of providing social services to people with disabilities, in particular hearing impairment, there are a number of problems that require control from both the state and the public.

Постановка проблеми. В сучасному світі проголошується рівність прав і свобод громадян, незважаючи на індивідуальні особливості, відмінності, в тому числі виражені в порушенні здоров'я. В силу об'єктивних умов життєдіяльності і наявності бар'єрів для ефективної участі в житті суспільства громадян з вадами здоров'я (осіб з інвалідністю) наукові дискусії про необхідність повної реалізації їх прав не вщухають. В українському суспільстві інтерес до питань доступності середовища для осіб з інвалідністю істотно зріс після прийняття в 2006 р. Генеральною Асамблеєю ООН Конвенції про права інвалідів[1], яка актуалізувала необхідність комплексного вирішення питань щодо підвищення рівня реалізації прав осіб з інвалідністю[2]. В даній статті порушена проблема інтеграції осіб з інвалідністю, а саме із порушенням слуху, у суспільство — умови життєдіяльності в різних сферах суспільства. Емпіричної базою дослідження послужили результати аналізу звернень на урядову "гарячою лінію" від громадян з порушенням слуху.

Аналіз останніх досліджень та публікацій за проблематикою. Проблема соціального захисту людей з інвалідністю є не новою і обговорюється в наукових колах. Науково-теоретичний доробок з різних аспектів соціального захисту людей з інвалідністю внесли такі науковці як М. Авраменко, С. Богданов, Н. Борецька, Е. Лібанов, О. Макаров, С. Мельник, К. Міщенко, В. Скуратівський, В. Сушкевич та ін.

Формулювання цілей (мети) статті. Проаналізувати стан наукових напрацювань та міжнародних досліджень у сфері надання соціальних послуг громадянам із порушеннями слуху в органах виконавчої влади і виявити основні детермінанти та чинники діяльності органів виконавчої влади громадянам із порушенням слуху.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ставлення держави до сім'ї з дитиною, яка має особливі потреби, — це тест на її цивілізованість, а для самого суспільства своєрідне випробування. Розвиток соціальної політики держави має бути спрямований на найбільш повне вирішення проблем людей, які мають особливі потреби, забезпечення їх природного включення в суспільство і самореалізацію. Відповідно до ст. 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю, Україна[3], як держава-учасниця, має вживати належних заходів для забезпечення таким особам нарівні з іншими доступу до інформаційних, комунікаційних та інших служб.

---

[1] Конвенція про права інвалідів (стислий виклад) / Режим доступу: https://www.coe.int/uk/web/compass/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities

[2] Конвенція про права осіб з інвалідністю / Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71

[3] Конвенція про права осіб з інвалідністю//Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71

Вивчаючи міжнародний досвід у сфері соціального захисту людей з інвалідністю, ми дійшли висновку, що пасивна державна політика в сфері соцзахисту громадян з особливими потребами (пенсії, грошова допомога, пільги) є неефективною. За останні 30 років у розвинутих європейських країнах виділялись значні ресурси для створення доступного середовища для людей з обмеженими можливостями, на навчання, облаштування спеціальних робочих місць, навколишнього середовища та інфраструктури, соціального обслуговування в державних органах влади тощо. Ми вважаємо, що соціальний захист людей з інвалідністю включає не лише спектр матеріальних питань, але й повний арсенал проблем, які виникають із забезпеченням повсякденного життя таких людей. Саме органи виконавчої влади, у своїй роботі, своїх реформаторських рішеннях, мають в першу чергу вводити інновації для полегшення життя людей з інвалідністю в Україні. У сучасному суспільстві будь-яка людина потребує розширеного соціального захисту, який полягає не тільки в фінансово-матеріальній підтримці, а й у створенні різнобічних умов для повноцінного функціонування і розвитку особи, максимальної реалізації її потреб та інтересів[4].

Сучасна політика соціального захисту осіб з інвалідністю в Україні спрямована на реалізацію заходів для інтеграції осіб з інвалідністю в активне суспільне життя, підвищення соціальних стандартів у матеріальному забезпеченні людей з інвалідністю, створення безпечного середовища та інфраструктури для осіб з інвалідністю, забезпечення взаємодії між органами державної влади та громадянським суспільством у розв'язанні проблем людей з інвалідністю, у тому числі забезпечення права на звернення до органів виконавчої влади з метою захисту законних прав та інтересів людей з інвалідністю[5]. В цьому контексті категорія громадян з порушенням слуху заслуговує на особливу увагу, оскільки аж до 2017 р. така категорія людей з особливими потребами на державному рівні не була забезпечена ресурсом для використання права на звернення. Лише в червні 2017 р., за ініціативи Урядової уповноваженої з прав осіб з інвалідністю Раїси Панасюк, було порушено питання на державному рівні про створення структури, яка б дала змогу особам із порушенням слуху звернутися до органів виконавчої влади з широким спектром питань не лише екстреного порядку та отримувати на них відповіді без принизливого бродіння по кабінетам, перебування в чергах в умовах відсутності перекладачів української жестової мови в органах виконавчої влади та їх підрозділах. Відповідно до клопотання, Урядом було прийнято безпрецедентне рішення про створення підрозділу web-комунікації для громадян з порушенням слуху, які користуються жестовою мовою, на базі державної установи "Урядовий контактний центр" (далі — Урядовий контактний

---

[4] Соціальний захист населення України : навч. посіб. / авт. кол. : І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль, О. Ф. Новікова та ін. ; за заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. — К. : Вид-во НАДУ; Вид-во "Фенікс", 2010. — 212 с.

[5] Про становище інвалідів в Україні. Національна доповідь / Мінпраці України, Держ.установа "Наук.-дослід. ін-т соц.-труд. відносин". — К., 2008. — 200 с.

центр)[6]. Урядовий контактний центр забезпечує роботу урядової "гарячої лінії", діяльність якої немає аналогів в Україні. Урядова "гаряча лінія" приймає звернення від громадян та направляє за належністю до органів виконавчої влади відповідно до компетенції. З початку 2018 р. вперше в Україні Урядовий контактний центр забезпечує можливість громадян України (у тому числі, які перебувають за кордоном) з порушеннями слуху за допомогою відеозв'язку звернутися рідною мовою нечуючих на урядову "гарячу лінію" 1545 із пропозиціями (зауваженнями), заявами (клопотаннями), скаргами, адресованими органам виконавчої влади за допомогою Skype-зв'язку за таким іменем: Урядова гаряча лінія 1545-1; Урядова гаряча лінія 1545-2; Урядова гаряча лінія 1545-3. Графік роботи: з понеділка по четвер з 9:00 до 18:00, у п'ятницю з 9:00 до 16:45, субота і неділя, святкові дні — вихідні.

Варто зауважити, що Урядовий контактний центр не є службою екстреного реагування, тому питання реалізації свого права в екстрених ситуаціях викликати швидку допомогу, поліцію, служби надзвичайних ситуацій на державному рівні на сьогодні залишається ще відкритим. Аналіз звернень, які надходять на урядову "гарячу лінію" від осіб з порушенням слуху засвідчує, що реалізовується право на звернення з таких питань як питання соціального захисту населення (пенсії, субсидії, пільги, виділення житла), інфраструктури, транспортного забезпечення, охорони здоров'я тощо. Таким чином, щоб звернутися до органів виконавчої влади за допомогою Skype зв'язку, необхідно мати мобільний пристрій, планшет або комп'ютер, з наявним підключенням до мережі Інтернет. На державному рівні це питання також знайшло своє втілення. Забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації здійснюється у межах видатків, передбачених за бюджетною програмою 2507030 "Заходи із соціальної, трудової та професійної реабілітації інвалідів" за напрямом щодо забезпечення окремих категорій населення технічними та іншими засобами реабілітації, на який у 2018 р. передбачено 1 127 576,5 тис. гривень. Механізм забезпечення осіб з інвалідністю технічними та іншими засобами реабілітації визначено Порядком забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю та інших окремих категорій населення і виплати грошової компенсації вартості за самостійно придбані технічні засоби реабілітації, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 05.04.2012 р. № 321 (зі змінами) (далі — Порядок). П. 7 цього Порядку визначено, що особам з інвалідністю по слуху, законним представникам дітей з інвалідністю по слуху віком від семи років виплачується компенсація за придбання мобільного телефону для письмового спілкування. Така пільга надається за висновком МСЕК або ЛКК, та за наявності фіскального чека на придбання пристрою. Особи з інвалідністю по слуху, законні представники дітей з інвалідністю по слуху віком від семи років можуть придбати планшет замість мобільного телефону для письмового спілкування із строком п'ять років, на який видано виріб. Особам з інвалідністю по слуху,

[6] Веб сайт Урядового контактного центру / Режим доступу: http://ukc.gov.ua/

законним представникам дітей з інвалідністю по слуху віком від семи років, що надали фіскальний чек, який підтверджує придбання планшета замість мобільного телефона для письмового спілкування, відшкодовується вартість планшета в межах граничної ціни на мобільний телефон для письмового спілкування. П. 53 Порядку визначено, що оригінал фіскального чека для виплати компенсації передається особою з інвалідністю, іншою особою або їх законними представниками до органу соціального захисту населення не пізніше чотирьох місяців з дати, зазначеної в фіскальному чеку.

У контексті сказаного варто зауважити, що попри позитивні зрушення для забезпечення та реалізації прав осіб з порушенням слуху, подальшого вдосконалення потребує співпраця держави з громадськими організаціями людей з інвалідністю, яка відображатиметься у законодавчому полі, державному бюджеті, рішеннях органів виконавчої влади. Важливим питанням залишається сприяння Уряду у здійсненні моніторингу реалізації державної політики у сфері забезпечення прав осіб з інвалідністю, зокрема з порушенням слуху та зору.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Зважаючи на вказане, можемо дійти висновку, що процедура спілкування людей, у тому числі дітей, з порушенням слуху є надзвичайно складною та вимагає ґрунтовної підготовчої роботи. Однак, на держаному рівні зроблено перший крок для забезпечення права осіб з порушенням слуху на звернення, за допомогою Skype зв'язку та відповідних працівників Урядового контактного центру. В частині забезпечення доступності осіб з інвалідністю до об'єктів і послуг в пріоритетних сферах життєдіяльності, українському Уряду доведеться провести довгу і важку комплексну (організаційна, правова, фінансова, інформаційна, методологічна) робота, спрямована на приведення сфер освіти, праці, медицини, соціальних послуг у відповідність з потребами та інтересами осіб з інвалідністю. Ключова мета соціальної політики полягає в тому, щоб особи з інвалідністю не тільки мали права, а й могли їх у повній мірі реалізувати. Саме до вирішення цього амбіційного завдання повинно прагнути суспільство, включаючи і владу, і бізнес, і громадські організації.

Список використаних джерел

1. Конвенція про права інвалідів (стислий виклад) / Режим доступу: https://www.coe.int/uk/web/compass/convention-on-the-rights-of-persons-with-disabilities
2. Конвенція про права осіб з інвалідністю / Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71
3. *Гнибіденко І. Ф.* Соціальний захист населення України: навч. посібник / І. Ф. Гнибіденко, М. В. Кравченко, О. М. Коваль, О. Ф. Новікова [та ін.]; [заг. ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого]. — К.: Вид-во НАДУ; Вид-во "Фенікс", 2010. — 212 с.
4. Про становище інвалідів в Україні: Національна доповідь Мінпраці України / ДУ "НДІ соціально-трудових відносин". — К., 2008. — 200 с.

5. Веб сайт Урядового контактного центру [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://ukc.gov.ua/
6. *Богданов С.* Соціальний захист інвалідів. Український та польський досвід / С. Богданов [ред. О. М. Палій]. — К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2002. — 93 с.
7. Организационно-методические и правовые основы социально-средовой реабилитации инвалидов : метод. пособие. — СПб.: СПбНЦЭПР им. Альбрехта, 2012. — 210 с.
8. *Сен А.* Развитие как свобода / А. Сен. — М.: Новое изд-во, 2004. — 432 с.
9. World Health Survey. Geneva, 2002-2004 // World Health Organization : [вебсайт]. URL: http://www.who.int/healthinfo/survey/en